ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ
ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ

irina.gasparyan@parliament.am

Հեռ.՝ +374 11 513249, +374 43 331717

Երևան

27.02.2024

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԱԼԵՆ ՍԻՄՈՆՅԱՆԻՆ

Պարո՛ն Սիմոնյան,

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության 109-րդ հոդվածի 1-ին մասի, «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի 65-րդ հոդվածի 1-ին և 67-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ օրենսդրական նախաձեռնության կարգով Ձեզ եմ ներկայացնում «Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը:

ՀՀ Ազգային ժողովի աշխատակարգի 25-րդ կետի համաձայն գրությանը կցվում են՝

ա) նախագիծը, (հիմնական զեկուցող՝ Իրինա Գասպարյան)

բ) օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումը,

գ) գործող օրենքի փոփոխվող և լրացվող հոդվածների մասին տեղեկանքը:

Խնդրում եմ օրենքի նախագիծը սահմանված կարգով դնել շրջանառության մեջ:

«Հայաստան» խմբակցության պատգամավոր՝ Իրինա Գասպարյան

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ

«ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. Հոդված 1.«Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մասին» 2021 թվականի հունվարի 19-ի ՀՕ-66-Ն օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 28-րդ հոդվածի 4-րդ մասն ուժը կորցրած ճանաչել:

Հոդված 2. Օրենքը լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ 28.1-ին հոդվածով.

«Հոդված 28.1. Երեխայի ազգության որոշումը

1. Երեխայի ազգությունը որոշվում է ծնողի (ծնողների) ազգությանը համապատասխան, եթե երեխայի ծնողները ունեն միևնույն ազգությունը:

2. Երբ ծնողները տարբեր ազգություն ունեն, երեխան իր ազգությունը ընտրում է անձը հաստատող փաստաթուղթ կամ անձնագիր ստանալիս՝ հոր կամ մոր ազգություններին համապատասխան:»:

Հոդված 3. Օրենքի 29-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ի կետից հանել «, ինչպես նաև սույն օրենքով սահմանված կարգով՝ ազգությունը» բառերը:

Հոդված 4. Օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ի մասի 1-ի կետից հանել «, ազգությունը՝ ծննդյան ակտային գրանցմանը համապատասխան» բառերը:

Հոդված 5. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ
«ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ»
ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ
ՕՐԵՆՔԻ ԸՆԴՈՒՆՄԱՆ

1.Ընթացիկ իրավիճակը և իրավական ակտի ընդունման անհրաժեշտությունը

Հայաստանի Հանրապետության դպրոցներում առկա են միայն ուսուցման երկու լեզուներով դասարաններ՝ հայերենի և ռուսերենի:

Մինչև 2004 թվականը երեխայի ծննդյան գրանցման ակտի մեջ երեխայի ազգության գրառման համար սյունյակ նախատեսված չի եղել: Սակայն 2004-2021 թվականներին «Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մասին» օրենքում կատարված փոփոխությունների արդյունքում, նաև 2021-ին ընդունված «Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման մասին» օրենքի 28-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն՝ ծննդյան ակտային գրանցման մեջ նշվում է նաև երեխայի ազգությունը:

Համաձայն նշված նորմի. «Երեխայի ազգությունը գրառվում է՝
1) ծնողի (ծնողների) ազգությանը համապատասխան, եթե երեխայի ծնողները ունեն միևնույն ազգությունը.
2) դիմումում նշված ծնողներից մեկի ազգությամբ, եթե երեխայի ծնողները ունեն տարբեր ազգություն:»:
Իսկ օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ի կետի 1-ի ենթակետի համաձայն՝ երեխայի ծննդյան վկայականում լրացվում է նաև ազգության վերաբերյալ տեղեկությունը՝ ծննդյան ակտային գրանցմանը համապատասխան:

2002 թվականի մայիսի 1-ին Հայաստանը վավերացրել է «Տարածաշրջանային կամ փոքրամասնությունների լեզուների Եվրոպական խարտիան» և ստանձնել է պարտականություն ազգային փոքրամասնությունների հինգ լեզուները՝ ասորերենը, ռուսերենը, եզդիերենը, քրդերենը և հունարենը պաշտպանել, պահպանել և աջակցել դրանց զարգացմանը:

«Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 9-րդ և 10-րդ մասերի համաձայն. «Հայաստանի Հանրապետությունում հանրակրթությունն իրականացվում է գրական հայերենով՝ «Լեզվի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջներին համապատասխան, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի: Հայաստանի Հանրապետության ազգային փոքրամասնությունների հանրակրթությունը կարող է կազմակերպվել իրենց մայրենի կամ ազգային լեզվով՝ հայերենի պարտադիր ուսուցմամբ:»:

Առօրա կյանքում հիշյալ նորմերի տարաբնույթ մեկնաբանությունները խնդիրներ են առաջացնում առաջին դասարանը համալրելիս այն երեխաների համար, որոնց ծնողներից մեկը ազգությամբ հայ չէ: Բանն այն է, որ ՀՀ-ում դպրոց ընդունելիս, եթե ծննդյան վկայականում նշված է երեխայի ազգությամբ հայ լինելու հանգամանքը, արդեն

իսկ նա պետք է հաճախի հայերենի ուսուցմամբ դասարան: Մինչդեռ, ծնողներից միայն մեկն է ազգությամբ հայ և նրանք ցանկանում են, որ իրենց երեխան ընդունվի, օրինակ, ռուսերենի ուսուցմամբ դասարան: Նշված դեպքերում ծնողները դիմում են երեխայի ազգությունը փոխելուն՝ որպեսզի օգտվեն երեխայի ուսուցման լեզուն ընտրելու իրենց իրավունքից:

Հետևաբար, երեխայի ծննդի բոլոր ակտերում երեխայի ազգությունը նշելը դառնում է ոչ միայն անիմաստ, այլ նաև խախտում է երեխայի իրավունքը, հակասում ՀՀ միջազգային իրավունքին, ըստ որի. «Երեխայի ազգությունը որոշվում է ծնողների ազգությանը համապատասխան: Եթե երեխայի ծնողների ազգությունը տարբեր է, ապա այն որոշվում է երեխայի ցանկությամբ իր հոր կամ մոր ազգությանը համապատասխան՝ նրան անձնագիր կամ անձը հաստատող փաստաթուղթ տրամադրելիս:»:

2.Առաջարկվող կարգավորման բնույթը

Նախագծով.
1) Երեխայի ծննդյան ակտային գրանցումից և ծննդյան վկայականից հանվում է ազգությունը նշելու պահանջը.
2) ուժը կորցրած է ճանաչվում օրենքի 28-րդ հոդվածի 4-րդ մասը՝ դրա փոխարեն նախատեսելով հետևյալ իրավական կարգավորումը. «Երեխայի ազգությունը որոշվում է ծնողի (ծնողների) ազգությանը համապատասխան, եթե երեխայի ծնողները ունեն միևնույն ազգությունը:
Երբ ծնողները տարբեր ազգություն ունեն, երեխան իր ազգությունը ընտրում է անձը հաստատող փաստաթուղթ կամ անձնագիր ստանալիս՝ հոր կամ մոր ազգություններին համապատասխան:»:

3. Նախագծի մշակման գործընթացում ներգրավված ինստիտուտները, անձինք և նրանց դիրքորոշումը

Նախագիծը մշակվել է ՀՀ ԱԺ «Հայաստան» խմբակցության պատգամավոր Իրինա Գասպարյանի կողմից

4.Ակնկալվող արդյունքը
Նախագծի ընդունման արդյունքում տարբեր ազգության ծնողներից կազմված ընտանիքները հնարավորություն կունենան իրացնելու երեխաների ուսուցման լեզվի ընտրության իրենց իրավունքը և նրանց ուսուցումը կազմակերպելու նախընտրած լեզվով:

ՏԵՂԵԿԱՆՔ

«ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԱԿՏԵՐԻ ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՑՄԱՆ

Հոդված 28. Ծննդյան ակտային գրանցման մեջ երեխայի մասին տեղեկություններ լրացնելու կարգը

1. Ծննդյան ակտային գրանցման մեջ երեխայի անունը, հայրանունը, ազգանունը՝

1) երեխայի անունը գրառվում է ըստ դիմումում նշված անվան.

2) երեխայի հայրանունը գրառվում է ըստ ծննդյան ակտային գրանցման մեջ երեխայի հայր գրառված անձի անվանման.

3) երեխայի ազգանունը գրառվում է նրա ծնողների ազգանվամբ: Ծնողների տարբեր ազգանունների առկայության դեպքում երեխայի ազգանունը գրառվում է ըստ դիմումում նշված ազգանվան.

4) ընկեցիկ կամ լքված երեխայի անունը, հայրանունը և ազգանունը գրառվում են ըստ դիմումում նշված անվան, հայրանվան և ազգանվան.

5) մահացած ծնված երեխայի ծննդի ակտային գրանցման մեջ երեխայի անունը, հայրանունը և ազգանունը գրառվում են ըստ երեխայի ծնողի (ծնողների)՝ դիմումում նշված անվան, հայրանվան և ազգանվան: Բժշկական հաստատության ներկայացրած դիմումի հիման վրա մահացած ծնված երեխայի ծննդյան ակտում երեխայի անունը և հայրանունը չեն գրառվում, ազգանունը գրառվում է երեխայի պերինատալ մահվան մասին սահմանված ձևի փաստաթղթում նշված երեխայի մայր հանդիսացող անձի ազգանվամբ:

2. Երեխայի ծննդյան ժամանակը և սեռը գրառվում են՝

1) բժշկական կազմակերպության տված՝ ծննդի մասին բժշկական փաստաթղթի մեջ նշված տվյալների համաձայն.

2) երեխայի ծննդյան փաստը հաստատող՝ դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռի մեջ նշված տվյալների համաձայն.

3) «Նոտարիատի մասին» օրենքով սահմանված կարգով նոտարի հաստատած իրավաբանական փաստի մասին նոտարական ակտում նշված տվյալների համաձայն.

4) բժշկական կազմակերպության կամ խնամակալության և հոգաբարձության մարմնի տված՝ երեխայի տարիքն ու սեռը հաստատող փաստաթղթում նշված տվյալների համաձայն:

3. Որպես երեխայի ծննդյան վայր՝ գրառվում է՝

1) երեխայի փաստացի ծննդյան վայրը կամ այն վայրը, որտեղ գտնվել է երեխան (մարզի, քաղաքային կամ գյուղական համայնքի անվանումը).

2) եթե երեխան ծնվել է տրանսպորտային միջոցում՝ ուղերթի ընթացքում, ապա այն վայրը, որի տարածքով ծննդյան պահին տեղաշարժվել է այդ տրանսպորտային միջոցը, բացառությամբ օդային և ջրային տրանսպորտի համար օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի:

~~4. Երեխայի ազգությունը գրառվում է՝~~

~~1) ծնողի (ծնողների) ազգությանը համապատասխան, եթե երեխայի ծնողները ունեն միևնույն ազգությունը.~~

~~2) դիմումում նշված ծնողներից մեկի ազգությամբ, եթե երեխայի ծնողները ունեն տարբեր ազգություն:~~

5. Ծննդյան ակտային գրանցման մեջ անհրաժեշտ այլ տեղեկությունները լրացվում են համաձայն դիմումի և դրան կից ներկայացվող այլ փաստաթղթերի հիման վրա:

Հոդված 28.1. Երեխայի ազգության որոշումը

1. Երեխայի ազգությունը որոշվում է ծնողի (ծնողների) ազգությանը համապատասխան, եթե երեխայի ծնողները ունեն միևնույն ազգությունը:

2. Երբ ծնողները տարբեր ազգություն ունեն, երեխան իր ազգությունը ընտրում է անձը հաստատող փաստաթուղթ կամ անձնագիր ստանալիս՝ հոր կամ մոր ազգություններին համապատասխան:

Հոդված 29. Ծննդի ակտային գրանցման բովանդակությունը

1. Ծննդի ակտային գրանցման մեջ լրացվում են հետևյալ տեղեկությունները.

1) երեխայի անունը, հայրանունը, ազգանունը, սեռը, ծննդյան վայրը և ~~ժամանակը, ինչպես նաև սույն օրենքով սահմանված կարգով՝ ազգությունը.~~

2) ծնված երեխաների թիվը (մեկ, երկու կամ ավելի, կենդանածին կամ մեռելածին).

3) նորածինը մոր որերորդ երեխան է.

4) երեխայի ծննդի փաստը հաստատող փաստաթղթի տվյալները.

5) դիմողի համաձայնությամբ տրամադրված հանրային ծառայությունների համարանիշը.

6) ծնողների անունը, հայրանունը, ազգանունը, ինչպես նաև ծննդյան վայրը և ժամանակը, քաղաքացիությունը, բնակության վայրը, ըստ ցանկության՝ ազգությունը, աշխատանքի վայրը և կրթությունը.

7) հոր մասին տեղեկություններ լրացնելու համար հիմք հանդիսացող փաստաթղթի տվյալները.

8) դիմող անձի անձնագրային տվյալները.

9) ծննդի ակտային գրանցման ժամանակը և համարը.

10) ծննդյան վկայականի սերիան և համարը.

11) երեխայի բնակության վայրը:

2. Անձի ծննդի ակտային գրանցման մեջ լրացվում են կյանքի ընթացքում այդ անձի վերաբերյալ կատարված բոլոր քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցումների վերաբերյալ տեղեկությունները:

Հոդված 30. Ծննդյան վկայականի բովանդակությունը

1. Ծննդյան վկայականը պարունակում է հետևյալ տեղեկությունները.

1) երեխայի անունը, հայրանունը, ազգանունը, սեռը, ծննդյան վայրը և ժամանակը ~~, ազգությունը՝ ծննդյան ակտային գրանցմանը համապատասխան.~~

2) դիմողի համաձայնությամբ տրամադրված հանրային ծառայությունների համարանիշը.

3) ծնողների անունը, հայրանունը, ազգանունը և ազգությունը.

4) ծննդի ակտային գրանցման ժամանակը, համարը և գրանցումը.

5) ծննդյան վկայական տալու ժամանակը և տրամադրող մարմնի անվանումը: